

VINERI • 3 OCTOMBRIE 2008 • ANUL LVIII NR. 40

FOAIA

FONDAT ÎN 1951

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

***Fără limbă nu există identitate
Școli prietene la granița româno-maghiară
Prima vizită a unui comisar european la Micherechi***

CALENDAR ORTODOX

6 octombrie, luni – † Sfântul Apostol Toma; Sfânta Muceniță Erotiida; Sf. Inochentie, apostol pentru America.
7 octombrie, marți – Sfinții Mucenici Serghie și Vach; Sf. Polihronie și Chesarie diaconul.
8 octombrie, miercuri – Cuvioasa Pelaghia și Sf. Taisia.
9 octombrie, joi – Sfântul Apostol Iacob Alfeu; Sfinții Andronic și Anastasia.
10 octombrie, vineri – Sf. Mucenic Evlampie și Evlampia; Sf. Teofil Mărturisitorul.
11 octombrie, sâmbătă – Sfântul Apostol Filip; Cuviosul Teofan Mărturisitorul.
12 octombrie, duminică – Sfinții Mucenici Prov, Tarah și Andronic; Cuviosul Cosma episcopul Maiumei.

AGENDĂ

6 octombrie

1944 – a început „Operațiunea Debrețin” a armatelor română și sovietică, în scopul eliberării nord-vestului Transilvaniei și a teritoriului ungar până la Tisa.

7 octombrie

1902 – s-a născut, la Salcia, scriitorul Zaharia Stancu. Ca poet, prozator, publicist și traducător, a fost autorul uneia dintre cele mai vaste opere din literatura română.

8 octombrie

1994 – s-a stins din viață, la Julia, pictorița Rozalia Koszta.

9 octombrie

1890 – s-a pus piatra de temelie la podul Fetești-Cernavodă, lucrarea fiind proiectată și condusă de inginerul Anghel Saligny.

10 octombrie

1847 – s-a născut, la Brașov, Gheorghe Dima, compozitor și dirijor român.

1968 – săptămânalul „Gazeta literară” și-a schimbat denumirea în „România literară”.

11 octombrie

1818 – detronarea lui Ioan Gheorghe Caragea, ultimul domnitor fanariot al Munteniei.

1875 – s-a născut, la Brașov, poetul Ștefan Octavian Iosif.

12 octombrie

1882 – s-a stins din viață, la Sankt-Petersburg, Gheorghe Pomuț.

Subvenții pentru noi publicații românești

Curatoriul Fundației Publice pentru Minorități (MNEKK) s-a întrunit în ședință pe 25 septembrie, când a decis despre proiectele înaintate pentru festivalul de teatru al minorităților ARCUS 2009 și proiectele pentru editarea publicațiilor bilingve sau în limbile naționalităților.

În urma deciziei curatorului, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria a câștigat pentru Echipa de teatru a Liceului „N. Bălcescu” din Julia 450.000 de forinți, pentru noua piesă cu care elevii români se vor prezenta la ARCUS 2009.

La această ședință, curatorii Fundației Publice a decis și sprijinirea proiectelor înaintate la categoria publicații ale naționalităților din țară. Proiectele românilor au obținut următoarele sume: Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria pentru

Buletinul Episcopiei primește 300.000 forinți; Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, pentru Calendarul românesc 2009 – 500.000 forinți, Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria va primi pentru tipărirea volumului „Simpozion 2008” – 200.000 forinți, pentru „Lumina 2008” – 100.000 forinți, iar pentru tipărirea revistei de etnografie și folclor „Izvorul” – 100.000 forinți; Centrul de Documentare și Informare al ATRU pentru un calendar mic și de perete pe 2009 – 300.000 forinți; Școala Generală și Liceul „N. Bălcescu” din Julia pentru monografia școlii va primi 460.000 de forinți.

Următoarea ședință a Curatoriului Fundației Publice pentru Minorități va avea loc la 13 noiembrie 2008.

A. Cioca

Micherechi

Primăria a câștigat mai multe proiecte

Primăria comunei Micherechi a câștigat de curând proiecte finanțate pentru renovarea, dezvoltarea și îmbunătățirea condițiilor de bază pentru populație. Prin Programul Operativ de Infrastructură Socială (TIOP), elevii și profesorii Școlii generale vor avea posibilitatea în viitor să aplice noi instrumente educaționale, corespunzătoare cerințelor actuale. Prin acest proiect, școala a câștigat table interactive, cele mai puternice instrumente

pentru învățământ. Prin proiectul TEKI, comuna Micherechi a câștigat un concurs în valoare de 1.367.000 forinți pentru indicatoare informative pentru străzi. Suma de 5.653.000 forinți va fi folosită pentru construirea unui nou drum din cimitir, prin proiectul finanțat de LEKI. Tot din proiectul LEKI, 1.842.000 forinți vor fi cheltuiți pentru schimbarea acoperișului capelei mortuare.

A.C.

Aletea

Balul strugurilor

Clubul hipștilor din Aletea organizează pe 11 octombrie o sărbătoare a „surechiului”, care se încheie cu un bal al strugurilor pe terenul particular al membrului clubului Barna János. Manifestarea începe dimineața la ora 9.00 cu o defilare prin oraș, la care locuitorii vor fi serviți cu struguri, must și vin. După

defilare, în centrul orașului se va încinge un program de voce bună și vor urca pe scenă Ansamblul păstrătorilor de tradiții din Aletea, care vor prezenta un program de dansuri populare. Sărbătoarea „surechiului” va continua cu o seară dansată la balul strugurilor care va începe la ora 19.00.

A.B.

HTTP://WWW.FOAIA.HU

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Struguri
(Foto: din arhivă)

Budapesta

Bicentenar

Societatea Culturală a Românilor din Budapesta și Autogovernările românești din sectoarele II și XI organizează un cenaclu comemorativ, cu ocazia împlinirii a 200 de ani de la înființarea școlii normale române din Pesta. Aniversarea bicentenară va fi sărbătorită în cadrul unui cenaclu, ce va fi organizat pe 10 octombrie 2008, de la ora 16.30, la Primăria sectorului II din Budapesta (piața Mechwart nr. 1, Sala de căsătorii, etajul 1).

Întâlniri de promoție

La 18 octombrie, la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Julia va avea loc întâlnirea promoției 1954–1958. După 50 de ani, foștii liceeni se vor așeza din nou în băncile școlii. Întâlnirea va începe după masă de la ora 15.00. Diriginta clasei a fost Margareta Leu.

În aceeași zi, pe 18 octombrie, la Liceul Românesc se vor întâlni absolvenții promoției 1999–2003. Diriginții claselor paralele au fost Nicolae Luțai și Eva Moldovan Szentléleki.

A.C.

”

*Citatul
săptămânii*

„Datoria de a afla adevărul și a combate eroarea se impune fără șovăire fiecărui om care nu se mulțumește cu existența sa privată de toate zilele, ci mai are o coardă în sine, ce răsună la fericirea și nefericirea națiunii din care s-a născut.”

T. Maiorescu (1840–1917)

”

Prima vizită a unui comisar european la Micherechi

Importanța cunoașterii limbii materne și însemnătatea învățării a cât mai multe limbi străine a fost mesajul pe care l-a transmis duminică, cu ocazia vizitei sale la Micherechi, **Leonard Orban**, comisar european pentru multilingvism. Aflându-se la prima sa vizită oficială în Ungaria, în funcția de comisar european, Orban a ținut să-i viziteze la ei acasă și pe românii din Micherechi, având acolo o întâlnire cu câțiva reprezentanți ai comunității române din Ungaria.

Comisarul european și el de origine română, din cadrul Comisiei Europene, a spus că Uniunea Europeană depune oferte deosebite pentru învățarea limbilor străine și încurajează în fiecare țară membră ca cetățenii, pe lângă limba maternă, să mai cunoască măcar încă două limbi străine.

acestea e mai greu să păstrezi un grai. Pe de altă parte, limba oficială, limba literară, are șanse extrem de importante și în plus fiind o limbă oficială limba română are șanse să se mențină, inclusiv să fie promovată. Din vizitele pe care le-am făcut în foarte multe țări membre UE, limba română are șanse importante

peste douăzeci de milioane de vorbitori. În condițiile acestea e clar că este o limbă importantă. Deci, sfatul meu pentru românii de aici este ca să învețe limba română din punct de vedere cultural și din punct de vedere identitar și pragmatic."

După discuțiile la masa rotundă cu reprezentanții comunității, **Leonard Orban**, însoțit de domnul **György Gábor**, conducătorul Reprezentanței din Ungaria a Comisiei Europene au urmărit un scurt spectacol de dansuri populare susținut de Echipa Păstrătorilor de Tradiții „Gh. Nistor” din Micherechi, după care au făcut o scurtă

„La nivelul Uniunii Europene există o politică menită să susțină diversitatea lingvistică care există în Uniunea Europeană. Asta include nu numai limbile oficiale (cele 23 de limbi oficiale), dar inclusiv limbile regionale, minoritare, inclusiv limbile migranților. O limbă care este oficială are șanse extraordinare nu numai să se păstreze, să poată fi cu adevărat promovată. Dacă vorbim de limba română, de la 1 ianuarie 2007, limba română a devenit limbă oficială a Uniunii Europene, șansele pentru păstrarea și promovarea limbii române au crescut foarte mult. Trăim într-o lume din ce în ce mai dinamică, de multe ori nu există terminologie, nu există cuvinte potrivite pentru ce se întâmplă, pentru a defini diferite procese, și atunci desigur în condițiile

să fie nu numai păstrată, dar să fie și promovată”, a accentuat **Leonard Orban**.

Comisarul european i-a îndemnat pe micherecheni și, în general, pe toți românii din Ungaria să nu-și uite limba maternă, pentru aceasta le poate aduce în viitor avantaje culturale sau economice: „Limba română este o limbă importantă. Actualmente, România este a șaptea țară în UE, cu

tă vizită la familia **Ilie** și **Magdalena Puha**, unde au fost și ospătați.

În cadrul vizitei sale oficiale de trei zile în Ungaria, **Leonard Orban** a avut întâlniri cu studenți și profesori de la Universitatea din Seghedin, luni s-a întâlnit cu membri ai Guvernului și Parlamentului de la Budapesta, iar marți a vizitat o școală bilingvă din zona Balatonului. E. Iova

Vizită la familia Puha

EDITORIAL

Frăția minciunii

„Credeti-ne că noi vă vrem binele!”, este sloganul pe care îl auzim de aproape un an din partea conducerii AȚRU în problema preluării școlii românești din Julia. Oare de ce nu îi crede nimeni? Nici profesorii, nici părinții, nici restul intelectualilor români care se simt responsabili pentru viitorul instituției de învățământ cu un trecut de șase decenii, și în afară de ei înșiși cam nimeni. Dacă ar trebui caracterizată relația comunității românești cu cei care azi cârmuiesc AȚRU, aceasta s-ar putea descrie în două cuvinte: lipsa de credibilitate!

Cine este atât de naiv să creadă minciunile acelor care pentru a rămâne stăpâni pe cele mai comode și mai bănoase fotolii, precum și peste cele două Passaturi aurii, au complotat și cu neromânii contra adevăratei comunități românești? Cei care sunt (deja de prea mulți ani) în conducerea AȚRU niciodată nu au dat dovadă de bunăvoință, de un dialog corect, de o deschidere față de problemele reale ale comunității, ci doar au comandat și au executat. Prin asta au demonstrat clar că nu sunt reprezentativi, nici dacă juridic așa ar părea.

Cu circa zece ani în urmă, li s-a năzărit că ar avea mare nevoie de un ziar. Pentru că deja exista unul, s-au gândit că ar fi bine să-l preia pe acela. Au uitat însă de un singur lucru: *Foaia* avea deja un proprietar, care nu dorea să se târguiască. Pentru că nici atunci nimeni nu avea încredere în falsa bunăvoință a AȚRU, ziarul a rămas pe loc, în proprietatea celui care l-a înființat cu jumătate de secol în urmă, la Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Conducerea AȚRU a decis atunci să-și înființeze propria sa publicație, o gazetă de perete în care să se laude singură. Așa s-a născut *Cronica* care (cacofonia nu este întâmplătoare) de prea mulți ani ne aruncă în față editoriale anonime și scrieri care duhnesc a laudă de sine. Atâta înțeleg ei din libertatea presei. Iar când restul presei românești din Ungaria, inclusiv redacțiile de radio și televiziune, nu îi elogiază pe ei și minunatele lor manifestări, atunci trimit scrisori de intimidare la susținătorii acestora pentru a le reaminti că apar din bani publici. Parcă AȚRU sau *Cronica* nu din bani publici ar exista. Și nici nu din puțini...

Peste câțiva ani, s-a ivit o nouă oportunitate pentru AȚRU de a obține niște bani în plus de la stat, prin înființarea unui centru de documentare. Prima idee le-a fost să preia Institutul de Cercetări, dar cum nici aceasta nu le-a prea mers, iar financiar era mai avantajos pentru ei, au înființat o nouă instituție cu numele pompos de: Centrul de Documentare și Informare. Am mai scris, dar răspuns tot nu am aflat: nici până azi nu știm ce se documentează acolo și pe cine informează... Important este că prin acest centru se poate demonstra că iată, la noi este pe cale de realizare „autonomia culturală”, iar din buzunarul statului se pot scoate în fiecare an 16 milioane numai pentru funcționare. Adică pentru simpla existență.

De aproape un an, vrabia a început iarăși să viseze mălai. Acum își dorește o școală. Cu orice preț. Cea mai apropiată și relativ cu cele mai puține probleme este complexul școlar „Nicolae Bălcescu” din Julia. De ce să-și bată capul, de exemplu, cu școala din Aletea, unde din cei 23 de elevi vor termina la vară 8, deci e ușor de calculat câți elevi români vor mai rămâne în toată școala. Și este foarte ușor de prevestit și viitorul acestei instituții. Abureala cu care vor să ne amăgească este că, după preluarea școlii julane de către AȚRU, acest complex ar fi un fel de „umbrelă” pentru toate școlile generale românești. Ce ar însemna asta exact, nu știe deocamdată nimeni. Suntem curioși ce se va întâmpla dacă AȚRU nu va putea prelua școala din Julia. Cum va reuși să-și facă un liceu propriu?...

Eva Iova

Pe scurt...

**PROIECT COMUN ARAD-BI-
CHIȘCIABA**

Săptămâna trecută, la Liceul de Artă „Sabin Drăgoi” din Arad s-a lansat proiectul „Conviețuiri culturale și identitare”, cu scopul de a iniția și aprofunda dialogul intercultural între tinerii din România și Ungaria prin universalitatea limbajului artistic. Pe durata celor zece luni ale proiectului, derulat prin programul PHARE CBC RO – HU 2006 al UE, vor avea loc concerte corale comune în șapte localități din județele Arad și Bichiș, se va organiza o tabără de creație artistică internațională, iar lucrările vor fi expuse în cele șapte localități.

**PRODUS ROMÂNESC,
ETALON PENTRU OCCIDENT**

Produs sută la sută românesc, apreciat atât de către americani cât și de europeni. Este vorba despre baza de date, computerizată, a Agenției Naționale Împotriva Traficului de Persoane, devenită etalon pentru statele occidentale. Baza de date cuprinde numeroase informații despre victimele traficantilor.

**ROMÂNII OMAGIAȚI
LA PARIS**

Monica Lovinescu și Virgil Ierunca vor fi omagiați la Casa Română de la Paris, în cadrul conferinței „Destin românesc, destin francez”, care va fi susținută sâmbătă, 4 octombrie, de Doina Jela, informează Mediafax. Aceasta va prezenta interviuri, fotografii inedite și scrisori ale celor doi. În cadrul evenimentului, va fi prezentat și volumul „O sută de zile cu Monica Lovinescu”. După moartea Monicăi Lovinescu, din aprilie anul acesta, Guvernul României a hotărât înființarea bursei Ierunca-Lovinescu.

**FESTIVALUL
DRAMATURGIEI
ROMÂNEȘTI LA TIMIȘOARA**

În perioada 4-12 octombrie, orașul de pe Bega va găzdui cea de-a XIV-a ediție a Festivalului Dramaturgiei Românești, organizat de Teatrul Național Timișoara. Spectatorii se vor putea bucura de spectacole de teatru, concerte Anca Parghel și Ternipe și lansări de carte.

Jurnaliști români în vizită la Julia

Centrul regional „Project of Ethnic Relations” organizează din 2004 vizite de documentare pentru un grup de jurnaliști din România în diferite regiuni ale României, pentru a cunoaște problemele minorităților naționale și problemele care eventual există în conviețuirea cu majoritatea.

Anul acesta, teritoriul de documentare este Regiunea Banat (România) și Julia (Ungaria). Astfel, miercuri, 24 septembrie, un grup de jurnaliști și reporteri din România au vizitat mai multe instituții ale comunității românești din Ungaria, printre care s-au numărat și Episcopia Ortodoxă Română din Julia, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și „Foaia românească”.

„Era firesc să trecem granița și să venim și la Julia să cunoaștem problemele care probabil sunt foarte similare cu cele ale minorităților din România și astfel am ajuns aici, la românii din Ungaria. Eu cred că a fost necesar acest drum, pentru că aici, la fața locului am văzut problemele cu care se confruntă o comunitate, care numeric este mică, și efortul care se depune, și care eu cred că din România nu se poate evalua co-

rect, iar părerile se exprimă de multe ori fără a cugeta destul de adânc. Am cunoscut problemele școlare și problemele care se țin de structurile care se străduiesc să susțină identitatea românească de aici, biserica, școala și partea, zic eu politică, dar cred că administrația locală este cea mai importantă pentru o minoritate. Partea istorică o cunoașteam, noi am furnizat date statistice despre școli și așa mai departe, dar nu am cunoscut structura instituțiilor, cum

funcționează ele. Din păcate, se știe foarte puțin din România. Se știe că există o Episcopie sau despre inaugurarea unei școli, să zicem, dar sursa umană care este implicată și nevoile financiare nu se cunosc. Organizarea unei comunități minoritare este foarte specifică și aici aveți jurnaliști majoritari, care văd din perspectiva majorității problemele”, ne-a declarat Maria Koreck, managerul programului.

A. Butar

Colaborare

Autoritățile vamale române și ungare s-au întâlnit zilele trecute în Ungaria pentru o colaborare pe probleme specifice, între care combaterea traficului de droguri și țigări. În perioada 25-27 septembrie, în localitatea ungară Hévíz, a avut loc cea de-a doua întâlnire a șefilor instituțiilor vamale din România și Ungaria.

La discuții au participat, alături de autoritățile ungare, peste 20 de conducători ai organismelor vamale centrale, regionale și locale din România. Una dintre temele principale abordate în cadrul dezbaterilor a fost legată de domeniul accizelor, dar s-a discutat și despre colaborarea și schimbul de experiență. A.C.

Teodor Martin

1928-2008

După mulți ani de suferință și boală grea, duminică, 28 septembrie, s-a stins din viață Teodor Martin din Micherechi. A fost condus pe ultimul său drum de soția Ana, cei doi copii ai săi, Teodor și Maria, și familiile acestora, frații și familiile lor, rudeni, prieteni și cunoscuți, fiind înmormântat în prima zi a lunii octombrie de părintele Ioan Bun. Durerea familiei celui care acum s-a mutat la ceruri este împărțită de mulți consăteni. A murit cu sufletul împăcat, văzându-și copiii împliniți, amândoi profesori de meserie, fiul ajungând chiar primarul satului, bucurându-se în cursul vieții de mai mulți nepoți și strănepoți.

Fie-i țărâna ușoară și veșnică pomenirea!

**Agencia de presă
a românilor de pretutindeni
www.rgnpress.ro**

Aurel Maghiaru

1924-2008

Joi, 25 septembrie, Aurel Maghiaru din Budapesta s-a mutat la Domnul. Născut în anul 1924, la Cenadul Unguresc într-o familie de gospodari, este nevoit ca după război să părăsească satul și să plece în altă parte, regimul comunist luându-le pământul și confiscându-le casa. Stabilit la Budapesta, în anul 1951, Aurel Maghiaru încearcă să-și continue studiile începute la Seghedin la facultatea de farmaceutică, dar este suspendat din cauză că era fiu de chiabur. Astfel începe să-și câștige pâinea prin muncă, ca tehnician la fabrica de medicamente de la Kőbánya, mai târziu la Institutul de Cercetări Farmacologice ca laborant. Întemeindu-și o familie, s-a bucurat de reușitele fiilor săi, preotul Marius și Adrian. A trăit ca un om simplu și a fost un mare iubitor al limbii române și al neamului românesc. A trecut la cele veșnice la vârsta de 84 de ani, ultima lui dorință fiind să fie înmormântat în satul său natal. Pe 2 octombrie a fost așezat la loc de veci în cimitirul din Cenadul Unguresc, alături de strămoșii săi.

Fie-i țărâna ușoară! Dumnezeu să-l ierte și în Lumină să-i ducă sufletul bun!

„Nu trageți în pianist! Lăsați-l să se împuște singur!”

În zilele de 19–20 septembrie, în organizarea Uniunii Scriitorilor Maghiari din Budapesta a avut loc conferința „Farmecul discret al libertății: organizații ale scriitorilor în Europa Centrală înainte și după 1989”.

În cuvântul său, Vasy Géza, președintele Uniunii Scriitorilor Maghiari, a declarat că „literatura este memoria comunității, viața ei de zi cu zi, conștiința și exploratorul adevărului”. În timpul dictaturii a existat întotdeauna o opoziție a literaturii: în operele lor scriitorii au forțat hotarele dictaturii, au creat fisuri în bastioanele ei, au pătruns perdelele de fier. Vasy Géza s-a referit și la faptul că astăzi, din diferite motive, nu numai limbile de circulație mică se află în pericol, dar chiar și limbile vorbite de milioane de suflete. Ceea ce ar putea încetini sau opri acest fenomen este, după părerea președintelui, o politică culturală și un învățământ consecvent și ferm. Și în acest sens și literatura să-și recâștige rolul potrivit, meritat.

Din România au participat poetul Mircea Dinescu și Orbán János Dénes, președintele Ligii Scriitorilor Maghiari din România.

Binecunoscut și admirat de invitații la această conferință, Mircea Dinescu nu și-a dezmințit stilul nici de această dată. Deși în program prelegerea sa fusese decent intitulată „Iluzia solidarității”, textul scris de mână în ultimul moment, și presărat cu gândurile răsărite pe loc și l-a reîntitulat: „Nu trageți în pianist! Lăsați-l să se împuște singur!” A mărturisit că atunci când vorbim de trecut suntem tentați să contabilizăm, să ne inventariem iluziile. Dinescu a spus despre comunism că a încercat încă de la început să contabilizeze cultura, argumentând cu câteva fraze dintr-un proces-verbal încheiat în 1948 la preluarea Castelului Peleş de către tovarășii comuniști (după abdicarea forțată a regelui): „8,40 metri tablou Goya, 6,80 metri tablou Rembrandt... și X tablouri ale unor tovarăși necunoscuți”. El a arătat că cenzura trecea prin fur-

cile caudine și volumele omagiale semnate de dictator și care apăreau în fiecare an la 22 ianuarie, ele erau trimise de multe ori înapoi pentru a mai fi „dichisite”. Scriitorilor le era interzis să-și publice fotografia pe propria carte.

Acest drept îl avea numai dictatorul și soția sa, nici actorii nu puteau apărea în revista „Cinema” decât în grup de trei”. Astăzi lumea a uitat de televiziunea română „parțial coloră”, care din motive economice transmitea color numai telejurnalul. Dinescu s-a referit și la scriitorii din prima linie care își justificau lașitatea spunând că ei fac cultură, nu se ocupă de politică. În anii comunismului, Uniunea Scriitorilor devenise o „rezervație de pelicani”, li se urmărea fiecare pas, prin microfoane așezate în pereții caselor de creație, pe dosul farfuriilor, coșurilor de pâine în restaurantele cu circuit închis.

Nu numai cu gândul la anii dictaturii, poetul a spus că „solidaritatea s-ar putea să lipsească din gena românilor” (ce-i drept asta o putem confirma și noi, dacă ne

gândim la problemele comunității noastre). În perioada arestului său la domiciliu a simțit solidaritatea de breaslă: era invidiat de unii din colegii săi care au crezut zvonurile răspândite de securitate cum că datorită originii soției sale, ambasadorul rus îl hrănește cu icre negre, iar cel maghiar cu vin de Tokaj, printre gard.

Dinescu a arătat că exercițiile de supraviețuire au născut și opere mari, iar „din când în când ne-am simțit chiar fericiți”.

Despre perioada ce a urmat anului 1989 nu a dorit să vorbească, cu o usturătoare autoironie a spus numai: „am fost primul președinte – aproape pacient – al Uniunii Scriitorilor după 1990, dar după 2 ani m-am vindecat și m-am dat demisia. Un asemenea post numai pe lumea cealaltă îmi mai asum”.

După cum a apreciat și scriitoarea Tóth Erzsébet, prelegerile din cadrul acestei conferințe au arătat că literații central-europeni știu ceva care nu știe nimeni în lume, ei împart același destin.

Gabriela Enea

Pe scurt...

BICHIȘCIABA

A 12-a ediție a Festivalului de Cârnați va avea loc în zilele de 23–26 octombrie, la Sala Sporturilor din reședința județului Bichiș. La manifestare va participa și o delegație din România, de la Beiuș, oaspeți ai Autogovernării românești. Participanții vor avea ocazia de a vizita expoziții de cârnați uscați și de vinuri. Pe lângă concursurile de preparare a cârnaților, festivalul va asigura spațiu și târgului de artă populară.

BUDAPESTA

Marti, 30 septembrie, Institutul Cultural Român din Budapesta a aniversat cu un concert de cameră, 10 ani de la moartea marelui compozitor, pedagog și teoretician al muzicii românești clasice a secolului XX, Anatol Vieru (n. 8 iunie 1926, Iași – decedat la 15 octombrie 1998, București). Concertul de cameră a fost susținut de Laura Buruiană, violoncel, doctorandă și cadru didactic la Universitatea Națională de Muzică București și de Andrei Vieru, pianist, fiul marelui muzician.

BICHIȘCIABA

La 15 septembrie, în cadrul ultimei ședințe a Autogovernării românești din oraș, s-a stabilit ca „Ziua Minorităților” să aibă loc la 8 decembrie în Sala Festivă a Primăriei. În cadrul acestei serbări va fi înmănată distincția „Pentru Românii din Bichișciaba”.

LETA MARE

Autogovernarea și Asociația Românilor din Leta Mare organizează în această toamnă tradiționala manifestare în cinstea lui Iosif Vulcan. La serbarea din 8 noiembrie sunt așteptați oaspeți din Oradea și Săcuieni, oraș înfrățit cu Leta Mare, precum și redacția revistei „Familia” din Oradea, înființată în 1865, la Pesta, de publicistul și scriitorul Iosif Vulcan.

MICHERECHI

Sâmbătă, 20 septembrie, la Casa de Cultură „Gheorghe Dulău” din Micherechi a fost organizată Ziua Gărzii Civile. În cadrul întâlnirii, conducătorul Petru Muntean a apreciat munca celor care depun eforturi pentru protecția mediului. După înmânarea premiilor, oaspeților li s-a oferit o cină comună.

Distincția „Pentru minorități”

Departamentul pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria face apel pentru acordarea distincției „Pentru Minoritățile din Ungaria”, care va fi acordată acelor persoane sau organizații, care au desfășurat o activitate lăudabilă pentru păstrarea și dezvoltarea patrimoniului cultural în limba maternă a minorităților naționale și etnice din Ungaria. Distincțiile vor fi înmânate la 18 decembrie, cu ocazia Zilei Minorităților, în Parlamentul Ungariei. Propunerile pentru această distincție se pot face până pe data de 30 octombrie 2008, la adresa departamentului (1055 Budapesta, piața Kossuth nr. 4). Recomandările vor fi înaintate și pe cale electronică la adresa Anna.Polgar@meh.gov.hu. Informații se pot obține la numărul de telefon: 1/441–3810. A.C.

Replică

Marti, în ziua încheierii ediției noastre, am primit o „Replică” de la conducerea școlii românești din Bătania, referitoare la o scriere din revista noastră. Din cauză de spațiu, în acest număr nu am putut publica această scriere, dar îi vom acorda spațiu în numărul următor.

Un eveniment deosebit pentru Biserica Pentecostală nr. 1 din Micherechi

...Spun deosebit pentru că de o bucată bună de vreme în biserica noastră nu a mai fost oficiată nici o cununie religioasă. Asta pentru că în rândul tinerilor a lipsit o generație de mijloc, însă s-ar putea ca acesta să fie un început a unei noi perioade, cam ca și la începutul anilor 1990 când „umblam din nuntă-n nuntă”. De ce mă gândesc că ar putea fi un început? Pentru că cel care s-a căsătorit de data aceasta este tocmai liderul de tineret al bisericii noastre și știți dumneavoastră cum merg lucrurile: „întotdeauna capul dă tonul și la bune, și la rele”.

Sâmbăta zilei de 20 septembrie a fost momentul împlinirii multor vise, dorințe și rugăciuni din viața celor doi miri *Petru Botto* și *Alexandra Gregor*. A fost ziua unirii lor în căsătorie atât în fața ofițerului stării civile din Bichiș, cât și în fața altarului pentru a primi binecuvântarea Sfântă din mâna lui Dumnezeu în casa de rugăciune a bisericii baptiste din Bichiș. Masa și felicitările au avut loc la

Centrul Cultural Român din Jula.

Am avut ocazia plăcută să găsesc în acești doi tineri un devotament deosebit în ce privește activitatea lor în cadrul bisericilor unde au fost membri. De fapt, ei s-au cunoscut tocmai slujindu-l pe Dumnezeu și acesta e un lucru foarte frumos și nu numai, ci astfel de oameni au toate șansele să trăiască foarte fericiți, ceea ce le doresc și eu din toată inima încă odată.

Peti este lider de tineret și conducătorul grupului de închinare a bisericii noastre, a fost organizatorul celor două conferințe interconfesionale de tineret din ultimii doi ani de la Centrul Cultural Român din Jula, face parte din bordul de lucru al Misiunii naționale creștin „Christeens”, student al Facultății de teologie din Budapesta și un bun slujitor din Cuvântul lui Dumnezeu, având un mare efect asupra vieții tinerilor din biserica noastră.

Alexandra a fost membră a teatrului creștin internațional „Continental”,

este fondatoarea grupului de pantomimă a bisericii baptiste din Bichiș, redactorul buletinului duminical al bisericii baptiste, în prezent studentă la Facultatea de teologie din Budapesta și la Institutul biblic național creștin.

În vara aceasta am avut ocazia să mă întâlnesc și să stau de vorbă cu ei de mai multe ori și mi-am dat seama de seriozitatea cu care privesc viața de fami-

lie. Ei nu numai că și-au dorit asta, dar s-au pregătit studiind acest „teritoriu necunoscut” lor până acum, de aceea mă face să cred că vor putea să ocolească multe neînțelegeri, divergențe sau momente neplăcute ce ar putea să apară în viața de familie.

Permiteți-mi acum să afirm ceva la ce mă gândesc de multe ori când privesc la această pereche, și anume că: „Aș dori să existe multe cupluri, perechi, care să trăiască și să se trateze unul pe celălalt așa cum o fac ei”. Cred că dacă i-am întreba cum se poate reuși asta, amândoi ne-ar da un singur răspuns: „Cuvântul lui Dumnezeu, Biblia stă la baza prieteniei sau acum deja a căsătoriei noastre”. Nu de mult am fost la cumpărături cu ei, iar în geanta de cumpărături a lui Alexandra am văzut „Scriptura Sfântă: Cartea de vecii”, Biblia. Asta mie mi-a spus mult despre ei și m-a dus cu gândul la Psalmul 119:9.

„Cum își va ținea tânărul curată cărare? Îndreptându-se după Cuvântul Tău” sau versetul 11: „Strâng Cuvântul Tău în inima mea ca să nu păcătuiesc împotriva Ta!”

Azi, într-o lume plină de păcat, de pornografie, lipsită de o dragoste sinceră și adevărată, o lume în care

e la modă să-ți înșeli soțul, soția sau partenerul, este foarte greu să te menții curat fără să ai Cuvântul lui Dumnezeu în tine. Cu zeci de ani înainte, dragostea de Dumnezeu era mai profundă ca atare lucruri, și fapte ce azi sunt la modă atunci erau o rușine, azi dragostea de Dumnezeu, de Biblie a scăzut, ca rezultat în multe familii sunt multe lacrimi și multe dintre ele sfârșesc în divorț. Secretul fericirii este în Cuvântul lui Dumnezeu. Cartea Proverbelor cuprinde foarte multe sfaturi pentru cei tineri și pentru cei căsătoriți. Vă propun să citiți chiar acum din bibliile dumneavoastră de la Proverbe 3:27 până la Prov. 5:23. Eu închei cu cuvintele lui Solomon din capitolul 4:5-10: „Dobândește înțelepciune, dobândește pricepere; nu uita cuvintele mele și nu te abate de la ele. Nu o părăsi, și ea te va păzi, iubește-o și te va ocroti. Iată începutul înțelepciunii, și cu tot ce ai dobândește priceperea. Înălț-o și ea te va înălța, ea va fi slava ta, dacă o vei îmbrățișa. Ea îți va pune pe cap o cunună plăcută, te va împodobi cu o strălucită cunună împărătească. Ascultă fiule, primește cuvintele mele și anii vieții tale se vor înmulți”.

Dorin Gavra

Dragostea lui Dumnezeu

M-ai iubit alături de toți oamenii,
Și-atunci am cunoscut LĂRGIMEA dragostei Tale...

Apoi m-ai privit chiar pe mine, acolo la vale,
Și m-ai cuprins în LUNGIMEA dragostei de Dumnezeu,
Eram EU, pus deoparte pentru Tine...

Apoi ai coborât în ADÂNCIMILE mele,
Acolo unde stăteam prăbușit în ruine,
Și te-ai făcut frânghie de scăpare
De care m-am prins cu mâinile mele murdare,
Și sus, sus, în imensitatea divină
M-ai pus pe înălțimi de lumină.

Și-acum, acel care-am fost
Pierdut pentru veci și fără nici un adăpost,
Acum sunt plin de toată plinătatea lui Dumnezeu,
Sunt EU,
Ceea ce ar fi trebuit ca să fiu
Pe drumul acesta pustiu.
Sunt EU,
Pus deoparte ca un minereu prețios:
Sunt iubit de Cristos.

Rodica Avram

Un an de la întronizarea ca patriarh a Preafericitului Părinte Daniel

Mărti, 30 septembrie, Biserica Ortodoxă Română a aniversat un an de la întronizarea ca patriarh a Preafericitului Părinte Daniel. Cu acest prilej, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a participat la sfințirea noului Paraclis din Reședința Patriarhală cu hramul Sfântul Ierarh Grigorie Luminătorul și la Sfânta Liturghie oficiată în semn de mulțumire adusă lui Dumnezeu pentru binefacerile revărsate asupra Bisericii Ortodoxe Române în primul său an de slu-

jire în demnitatea de patriarh.

Sfânta Liturghie a fost urmată de o slujbă de Te Deum la Palatul Patriarhiei, la care au participat membrii Sfântului Sinod printre care s-a numărat și PSS Siluan, Episcopul Julei, membrii Permanenței Consiliului Național Bisericesc și ai Permanenței Arhiepiscopiei Bucureștilor împreună cu colaboratorii lor, reprezentanți ai autorităților centrale și locale, personalități ale vieții publice românești.

A.B.

Hram la biserica din Orașul Mic Românesc din Jula

Sfânta Parascheva este cea mai populară dintre toți sfinții ale căror moaște se află pe teritoriul României, și anume la Iași. Și românii din Ungaria au o evlavie deosebită pentru Cuvioasa Parascheva, iar printre aceștia se numără și Episcopia Ortodoxă a românilor de la Jula. Biserica din cartierul numit Orașul Mic Românesc din Jula, construită în anul 1834, poartă hramul acestei sfinte. Creștinii ortodocși din Ungaria sărbătoresc ziua Sfintei Parascheva. Astfel, pe 14 octombrie, Sf. Liturghie va fi oficiată de Prea Sfințitul Episcop Siluan, înconjurat de un sobor de preoți. A.B.

Pelerinaj la mănăstirile din Oltenia

Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria organizează, în perioada 20-22 octombrie, un pelerinaj la mănăstirile din Oltenia, pentru enoriașii întregii eparhii. Din fiecare parohie se pot prezenta mai mulți credincioși, pentru călătorie fiind asigurat un autocar pentru 50 de persoane. Credincioșii vor fi însoțiți în vizită la mănăstiri de Prea Sfinția Sa Siluan, Episcopul Julei și câțiva preoți ai Eparhiei ortodoxe române din Ungaria. Pentru această călătorie Episcopia dispune și de un sprijin financiar obținut prin concurs de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.

A. Butar

Cifre despre 1% din impozit pentru bisericele ortodoxe

Oficiul de Impozite și Control Financiar (APEH) a publicat recent în pagina de Internet www.apeh.hu date despre subvențiile direcționate de contribuabili pe baza sistemului de 1% din impozitul personal către biserici. În anul 2008 au făcut oferte pentru bisericile înregistrate din Ungaria în total 813.914 de persoane. Cele 155 de biserici, care dispun de așa numitul cod tehnic au primit pe această cale 4,74 miliarde de forinți. Anul trecut, acest sprijin a fost de 4,1 miliarde de forinți. Majoritatea ofertelor privesc cultul catolic, reformat și evanghelic. Pentru Biserica Baptistă din Ungaria 10.246 de persoane au dăruit pe această cale 61,17 milioane de forinți, iar Eparhia Maghiară a Bisericii Ortodoxe Ruse (Patriarhia Moscovei) a primit de la 676 de ofertanți 6,15 milioane de forinți.

Conform datelor Oficiului Central de Statistică

ortodoxe, cea mai înaltă medie o aflăm la credincioșii bulgari, de două ori mai mare decât media pe țară, iar cea mai mică medie aparține sârbilor, dar și aceasta peste media pe țară de 5.827 de forinți. Media la români depășește cu aproape 2 mii de forinți pe persoană.

La nivel pe țară, dintre cei care s-au declarat aparținători vreunui cult religios. 10,7% și-au oferit în 2008 cel 1% din impozitul personal. În cazul bisericilor ortodoxe, acest procentaj este următorul: bulgari – 63,8%, sârbi – 37,9%, greci – 10,8%, români – 8,5%. Reiese din aceste cifre numărul relativ mare al ofertanților bulgari și sârbi, și numărul relativ mic al românilor care și-au direcționat 1% din impozitul personal spre biserica ortodoxă. Vom observa însă și procesul de creștere din an în an în cazul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria.

	Biserica Ortodoxă Bulgară din Ungaria		Patriarhia Universală de Constantinopol, Exarhatul Ortodox din Ungaria (biserica grecilor)		Biserica Ortodoxă Română din Ungaria		Biserica Ortodoxă Sărbă din Ungaria	
Recensământ 2001/persoane	508		2.473		5.598		1.914	
Anul impozitului	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Numărul ofertanților	288	324	265	268	412	477	591	726
Oferta totală (mii de Ft)	3.270	3.631	2.319	2.021	3.219	3.696	5.061	5.281
Oferta totală /ofertanți (Ft)	11.354	11.206	8.750	7.541	7.813	7.748	8.563	7.274

(KSH) culese la recensământul din anul 2001, dintre locuitorii Ungariei, 7.610.613 de persoane au declarat apartenența lor religioasă. Numărul celor de religie ortodoxă a fost 15.298 de persoane.

Raportat la nivel pe țară, media pe cap de ofertant în 2008 este de 5.827 de forinți. În cazul bisericilor

Având în vedere numărul relativ mare al românilor în rândul ortodocșilor din Ungaria, ofertele de 1% din impozitul personal vor putea crește și în continuare dacă enoriașii acestei biserici vor convinge membrii familiei și cunoștințele lor să sprijine cu toții cauza bisericii strămoșești.

Tiberiu Netea

Familia de elefanți

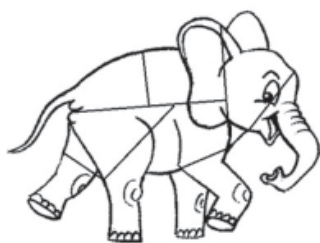
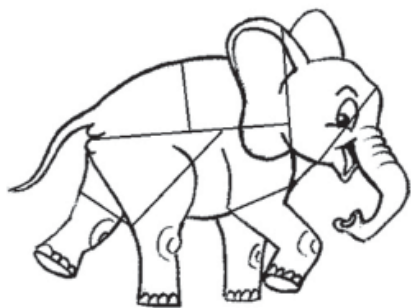
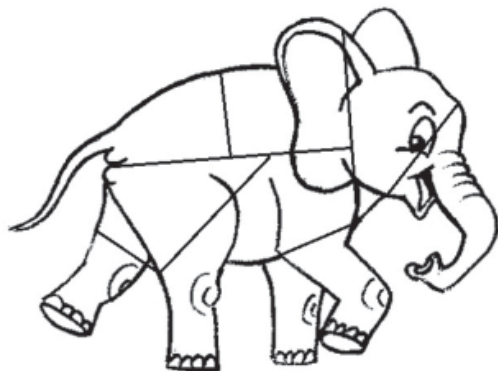
Pentru că jocul este „înțelepciunea” copilului, dar și cea mai accesibilă și plăcută formă de învățare, să ne jucăm învățând și să învățăm jucându-ne!

Se decupează elefanții, se taie după liniile trasate, se obțin câte 8 părți pentru fiecare elefant. Apoi se amestecă.

Copilul va trebui să refacă imaginile, orientându-se după mărimea părților.

Dacă nu se descurcă singur, sfătuiți-l să așeze mai întâi trompa pentru fiecare, apoi celelalte piese.

Distracție plăcută!

Lucia Borza

Toamna

Îmbrăcată-n haine roșcate
La fereastră toamna bate,
Îți spune că colo-n vii
Se coc strugurii aurii,
Și-ți mai zice: „Haide, vezi,
Se culeg mere-n livezi!
Lute, ia un coșuleț
Urcă în pom, fii isteț,
Strânge și tu mere bune,
În cămară ți le pune.
Mâncând merele la iarnă,
O să-mbrățișeze în taină
Caldul soare de-astă-vară.”

ISTORII PIERDUTE

Expediția lui Franklin

În 1845, sir John Franklin a pornit în fruntea unei expediții a Marinei Britanice cu misiunea să carteze zona arctică a continentului nord-american și ruta legendarului coridor nord-vestic. Pe 26 iulie a acelui an, cele două vase ale expediției – Erebus și Terror – au fost văzute de vânătorii de balene în Golful Baffin, la intrarea în pasajul Northwest. Nici un european nu le-a mai văzut vreodată. În anii care au urmat, soarta expediției lui Franklin a ținut capul de afiș în mass-media vremii, cu un public care a urmărit cu sufletul la gură fiecare nouă știre și un val de expediții de căutare revărsându-se în oceanul Arctic în căutarea oamenilor și navelor dispărute. S-au organizat cel puțin 40 de expediții pe durata a 160 de ani de când a dispărut Franklin și s-a estimat că în total au pierit mai mulți oameni și corăbii decât cei din expediția originală.

Astăzi, se poate reface imaginea completă a grozăviilor expediției și a sfârșitului ei, dar multe enigme rămân încă. Povestea expediției pierdute a lui Franklin combină trei subtitluri din această carte – corăbii pierdute, oameni pierduți și scrieri pierdute. Cei care-i caută sunt convinși că undeva pe întinderile fără sfârșit ale Arcticii, aceștia așteaptă să fie descoperiți, gata să-și dezvăluie secretul multă vreme păzit.

Erou victorian

Expediția lui Franklin a fost concepută ca parte a unui program de călătorii de explorare organizat de Marina Regală, parțial ca mijloc de a ține oamenii ocupați pe timp de pace și parțial ca o reflecție a spiritului victorian, care a văzut Imperiul Britanic încercând să proiecteze forța tehnologiei sale, îndrăzneala nebună și curajul britanic pur către cele mai îndepărtate colțuri de pe

glob. În particular, expediția lui Franklin se înscria într-o tentativă în curs de desfășurare de deschidere a pasajului Northwest, vestita rută dintre oceanele Atlantic și Pacific prin partea de sus a continentului nord-american, care, se spera, ar fi redus substanțial timpul de tranzitare dintre Europa și Orientul Îndepărtat, înlăturându-se nevoia de a naviga pe la Capul Bunei Speranțe (punctul sudic extrem al Africii) sau Capul Horn (capătul sudic al Americii de Sud). Chiar și astăzi, cu canalele Suez și Panama, pasajul nord-vestic ar fi ruta preferată pentru mare parte din traficul maritim de pe glob.

Sir John Franklin s-a bucurat de o carieră diversificată și nu întotdeauna sclipitoare, participând în serviciul naval la două dintre angajamentele majore ale Marinei din istoria Angliei (Copenhaga și Trafalgar), scăpând la limită dintr-o expediție de cartare pe uscat a unor părți din zona arctică a continentului nord-american și fiind trimis acasă după ce a îndeplinit funcția de guvernator al Tasmaniei. În 1845,

în ciuda stării sale precare de sănătate și a vârstei relativ înaintate, s-a hotărât să ia comanda ultimei încercări britanice de cartare a pasajului nord-vestic (deși unii istorici susțin că scopul real al expediției a fost munca mai puțin spectaculoasă de realizat măsurători magnetice, și că de fapt Franklin nu a fost tocmai exploratorul temerar din mitul victorian).

În căutarea lui Franklin

Doi ani trecuseră fără vreo veste de la expediția lui Franklin, și Marina împreună cu guvernul au lansat prima din seria a ceea ce inițial s-a dorit o operațiune de salvare, dar care mai târziu a continuat pur și simplu pentru rezolvarea enigmei dispariției totale a celor două nave și a 129 de oameni. Cu toate că au cutreierat mare parte a hărții liniei crestate a coastei din regiune, primele 14 expediții au descoperit doar o urmă a echipajului lui Franklin – tabăra unde au iernat pe insula Beechey, la circa o treime din traseul prin pasajul nord-vestic, și mormintele a trei membri care muriseră de tuberculoză.

Se prezintă clasa 9/B a Liceului „Nicolae Bălcescu”

Anul școlar 2008/2009 a început deja de o lună în școlile generale și medii din Ungaria. Liceul „N. Bălcescu” din Iula se mândrește din nou cu două clase paralele în anul întâi. Conform tradiției săptămânalului *Foii românești*, și în acest an am solicitat bobocii Liceului „Bălcescu” să-și pună pe hârtie impresiile din primele zile de liceu și motivul pentru care au ales să-și continue studiile în această instituție. Clasa a 9-a este o perioadă dificilă, de tranziție pentru copii, școala devine ceva mult mai serios și necesită mult mai multă atenție ca înainte. Clasa 9/B a început noul an de învățământ cu un efectiv de 23 de elevi, diriginta lor fiind *Elena Olteanu*.

Nicoleta Jamina Țicu-dean:

„Anul acesta am început cursurile la Liceul Bălcescu. E o școală în care se predă limba română și eu de aceea am ales să învăț aici pentru că după liceu vreau să merg la facultate în România. În primele zile am fost foarte emoționată, împreună cu părinții și ceilalți colegi de-ai mei. Acum ne simțim un pic mai liberi. Ne-am făcut prieteni noi, iar în weekend-ul trecut am fost într-o tabără organizată la Făget, era o tabără religioasă și am vizitat multe biserici și mănăstiri. Am fost la Catedrala Metropolitană din Timișoara și ne-am întâlnit cu Prea Sfințitul Episcop de acolo. Am fost cazați la Jupânești și am petrecut două zile fantastice.”

Maria Gyebnár:

„Am terminat Școala generală Dr. Mester György din Aletea. Anul trecut am învățat la acest liceu în clasa pregătitoare pentru limba română. Tare mi-ar plăcea să știu cât mai bine românește, de aceea m-am și înscris la această școală ca să învăț cât mai mult, pentru că rudele mele trăiesc în România și nu știu vorbi ungu-rește. Această școală are un renume printre instituțiile din Iula și de aici am mai multe șanse dacă vreau să dau mai departe.

Pe lângă cunoștințele acumulate la această școală am reușit să-mi fac și mulți prieteni și am avut parte de multe amintiri plăcute.”

Renata Gyepes:

„Eu am ales acest liceu pentru că aș vrea să însușesc cât mai bine limbile română și engleză. Deoarece România este țară vecină, aș vrea când merg în România sau când vin la Iula români să știu comunica cu ei fără probleme. Locuiesc foarte aproape de școală și acesta este un avantaj. Anul trecut am învățat deja în această instituție și mi-am făcut mulți prieteni, am colegi cu care am fost în clasă și anul trecut, iar pe mulți dintre ei îi cunosc demult.”

Norbert Újhelyi:

„Pe la jumătatea anului școlar trecut a trebuit să ne pregătim pentru examenele de admitere. Așa că a trebuit să mă îndrept și eu spre o școală unde să învăț mai departe. La început nu am știut ce să aleg, dar părinții și prietenii m-au îndreptat spre Liceul Bălcescu, unde am trecut prin probele necesare și m-au luat aici. Doi buni prieteni de-ai mei învăță în această instituție, și de la ei știu ce buni profesori sunt în această școală și cât de multe cercuri sunt la care putem participa. Dintre acestea pe mine

mă interesează cel mai mult dansul popular, acesta va fi al doilea an de când dansez, anul trecut am învățat foarte multe și am participat la mai multe programe culturale aici. În prima zi, când am venit la deschiderea festivă a anului școlar și am văzut așa de mulți elevi, m-am speriat puțin pentru că, pur și simplu, nu îmi găseam locul. După serbarea de deschidere am vizitat școala și căminul, și foarte mult mi-a plăcut atmosfera familiară și ordinea de aici. Anul trecut am început în clasa pregătitoare. Atunci nu am știut deloc românește. Mulțumită dirigintei noastre, doamna profesoară *Florica Santău* care ne-a învățat, și cu care am avut în total aproape 500 ore de română, mă descurc destul de bine. Aș dori să mă perfecționez în limba română, să cunosc mai bine cultura românească, să pot folosi aceste cunoștințe pe parcursul studiilor.”

Kinga Kürti:

„Eu am venit dintr-un sat românesc, de la Apatu, unde atât la grădiniță, cât

și la școala generală am învățat românește. De mică particip la diferite manifestări și programe culturale românești. De opt ani sunt dansatoare în formația de dansuri din Apatu. Aș dori ca și aici la liceu să particip la orele de dans popular. Cu această instituție și cu câțiva profesori de aici am făcut cunoștință la taberele unde am avut ocazia să particip de mai multe ori. Aici în liceu este o atmosferă familială, iar profesorii se străduiesc să rezolve micile noastre probleme ca să ne simțim aici cât mai bine. În alegerea acestei școli m-a ajutat bunica mea, care a învățat aici la liceu și îmi vorbește întotdeauna cu multă dragoste despre anii petrecuți

aici. Eu cred că am făcut o alegere foarte bună, iar în viitor îmi va fi de mare folos ceea ce voi însuși aici în anii de liceu.”

Abel Puha:

„Eu am venit din satul Micherechi. Tatăl meu este român și îmi place foarte mult limba română. Am ales acest liceu pentru că după bacalaureat aș vrea să îmi continui studiile în România. Mă simt foarte bine aici și am în clasă niște colegi buni. Cel mai mult mă bucur de diriginta mea, *Elena Olteanu*, care este profesoară de limba română. Toată clasa o iubim, pentru că este foarte bună, drăguță și se poartă frumos cu noi.”

A.B.

Selectați pentru studii în România

Încă la mijlocul lunii iulie, la sediul Ambasadei României din Budapesta s-a desfășurat preselecția candidaților de origine română din Ungaria, pentru anul universitar 2008/2009, a tinerilor care doresc să-și continue studiile universitare în învățământul de stat din România. La studii universitare de licență s-au prezentat cinci candidați, dintre care statul român va sprijini prin oferirea de burse pentru fiecare tânăr să-și continue studiile în România. Astfel, *Irina Abraham Joachim* s-a înscris

la Universitatea din Oradea, la secția Științe Juridice, *Mihai Ardelean* își va continua studiile la Universitatea din Oradea, la Științe Economice, *Corina Mircea Sebestyén* a fost admisă tot la Universitatea din Oradea, la Științe Umane, *Cătălin Ioan Fülöp* va studia la Universitatea din Oradea, la Științe Economice, *Ferenc Atilla Szoboszlai* își va continua studiile la Universitatea din Arad, la Facultatea de Educație Fizică și Sport.

A.C.

COLORAȚI!

La Macău se învață limba română

Orașul Macău este ultimul oraș mare înainte de granița cu România și este foarte aproape de punctele de frontieră Cenad și Nădlac. Deoarece prin Macău trece și drumul principal 43, foarte mulți străini perindă orașul, dintre aceștia o mare parte sunt români. Astfel, în presa locală și în zierele din România se caută tot mai des angajați cunoscători de limba română. *Rozsnyai Éva*, de la Biroul turistic din Macău, a declarat cotidianului „*Délmagyarország*”, că pe viitor doresc și ei să organizeze cursuri de limba română. La școala profesională din Macău există deja o posibilitate pen-

tru învățarea limbii române, iar la centrul de educație din oraș se poate învăța ca o a doua limbă străină.

Anul trecut, și autogovernarea românească din Macău a organizat un curs de limba română pentru

copii, curs care probabil va fi reluat în 2009 dacă vor exista doritori care vor să învețe limba română, ne-a informat președintele autogovernării românești din Macău.

A.B.

Sărbătorind via și vinul la Șiria

La Șiria, de mulți ani se păstrează o sărbătoare câmpenească intitulată „La cules de vie în podgorie”, care marchează momentul strângerii recoltei din podgorii. Ce-a de-a 24-a ediție a sărbătorii recoltei a avut loc duminică, 21 septembrie, în organizarea Primăriei și Consiliului local Șiria, Centrului Cultural Județean și Asociației „Boramis” din localitate, sărbătoare la care au participat și o delegație a Primăriei din Otlaca-Pustă, localitate înfrățită cu Șiria. Totul a început cu o sfințire a recoltei de struguri, dar au avut

loc și expoziții cu vânzare de vinuri și struguri. Sărbătoarea s-a ținut în parcul central din Șiria, la eveniment participând aproximativ 1.500 de oameni. Au urmat spectacole susținute de orchestra „Rapsozii Zărandului” din Arad, condusă de taragotistul *Petrică Pașca*, împreună cu soliștii vocali și invitații speciali. Petrecerea s-a încheiat seara târziu cu un foc de artificii, ne-a informat *Eva Bocsor Karancsi*, președinta Asociației Culturale Române „Mihai Purdi” din Otlaca, participantă la eveniment.

A.B.

Cuceritorii călușari

La Festivalul Cepei de la Macău, călușarii din Opoșelu și-au prezentat programul lor în fața unui public cu un număr redus. În schimb, la Nădlac – la cel unguresc, și nu la cel românesc cum am relatat din greșală într-un număr anterior – călușarii au fost așteptați de un public numeros și plin entuziasm, iar călușarii, și ca un fel de recompensă, le-au oferit acestora clipe într-adevăr de neuitat.

A.B.

Prieteni recunoscători la Micherechi

Cu câteva săptămâni în urmă, un grup de prieteni din Micherechi s-au organizat pentru a-l felicita și a-i mulțumi generalului de armată *Teodor Borszéki*, fiul satului, care lucrează de mai multe decenii în Capitală, dar care ori de câte ori are ocazia își amintește cu drag de satul lui natal, Micherechi, și de oamenii pe care i-a cunoscut acolo. Cei circa 30 de prieteni ai domnului general

s-au adunat la Clubul Mistral ca să petreacă împreună o seară de neuitat, mulțumindu-i totodată lui *Teodor Borszéki* pentru ajutorul acordat în tinerețea lor, când aceștia erau soldați în armată. Domnul general i-a asigurat pe toți cei prezenți că până la sfârșitul vieții lui va fi mândru că este originar din Micherechi și că va ajuta satul și sătenii cu tot ce poate el.

E.I.

Scriveți-ne părerile,
sugestiile Dvs.:

foaia@foaia.hu

Otlăcanii pe meleaguri făgărășene

Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” din Otlaca-Pustă organizează pentru membrii asociației o excursie de trei zile în România, la Miercurea Sibiuului, în perioada 10-12 octombrie. În programul excursiei sunt prevăzute: vizită la Castelul Peleş, pelerinaj la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, iar într-o zi vor urca cu autocarul pe frumosul drum transfăgărășan, unde vor avea posibilitatea de a admira peisajul alpin al Făgărașului. Asociația dispune de cheltuielile drumului și pentru patru elevi din Otlaca, care învață la Liceul „Nicolae Bălcescu”, pentru ajutorul acordat asociației la diferite programe culturale.

Vârstnicii sărbătoriți la Otlaca-Pustă

Consiliul Local din Otlaca, împreună cu Asociația Culturală Română „Mihai Purdi” a organizat duminică, 28 septembrie, o nouă sărbătoare în cinstea vârstnicilor din localitate. Întâlnirea a avut loc la prânz, în Căminul Cultural, după Sfânta Liturghie oficiată în biserica ortodoxă.

Au fost trimise peste 130 de invitații, iar aproape o sută de vârstnici au răspuns invitației noastre. Aproximativ treizeci de porții de mâncare au fost duse la domiciliul acelor bătrâni care din cauza vârstei nu au putut fi prezenți la masă.

Am reușit din nou să le facem părinților și bunicilor noștri o mare bucurie, dovadă că s-au simțit bine a fost buna dispoziție și petrecerea care a ținut până la orele serii.

Eva Bocsor Karancsi

Fără limbă nu există identitate

Conferință internațională despre situația limbilor minoritare, la Budapesta

În zilele de 18–19 septembrie, Autoguvernarea pe Capitală a Sârbilor, împreună cu Institutul de Cercetări al Minorităților Naționale și Etnice din cadrul Academiei Maghiare de Științe și cu Centrul de Cercetări al Minorităților din Belgrad, au organizat o conferință pe tema: „Situația limbilor minorităților din Ungaria și la vecinii ei din sud-est”. Au fost aduse în prim-plan: posibilitatea folosirii limbii minoritare în administrație, în cadrul învățământului, în cultură și mass-media, limbile minoritare și protecția lor în Europa, limbă și identitate, asimilare lingvistică.

Dr. Marija Ilic (Institutul de Studii Balcanice) a arătat că studiile efectuate demonstrează că față de celelalte limbi minoritare, limba sârbă este tot mai puțin folosită și că limba depinde foarte mult de funcția socială pe care o îndeplinește. Dr. Mladena Prelic (Institutul Etnologic – SZTMA) a prezentat rezultatul unui sondaj de opinie din care rezultă că s-au declarat de naționalitate sârbă și cei care nu mai vorbesc limba strămoșească, dar care păstrează încă obiceiurile, ei considerând că acest fapt e mai important decât limba. Majoritatea celor întrebați au declarat că e nevoie să cunoască limba maghiară din punct de vedere utilitar, dar emoțional e nevoie să cunoască și limba maternă. Același sondaj a arătat că limba maternă vorbită este la un nivel „casnic”, nu sunt cunoscuți termenii de specialitate. Totodată a arătat că Europa nu e preocupată de cercetări privind situația minorităților.

În Ungaria, în perioada 2001–2004, lingviștii maghiari au realizat un studiu de cercetări socio-lingvistice referitor la limbile română, slovenă, germană, „beașă” (???), sârbă. Studiul a arătat că limba maternă este folosită local, acasă, în afara familiei se vorbește în maghiară. În cazul ortodocșilor un efect pozitiv în păstrarea limbii îl are biserica, acest fapt este mai evident în cazul bisericilor românești. Odată cu integrarea în UE, folosirea limbii germane a crescut, relația dintre maghiari și germani a fost revizuită, limba germană fiind considerată folosi-

toare pe piața muncii. Studiul arată că pentru sârbi și germani identitatea e mai importantă decât limba, iar în cazul sârbilor, deși limba maternă e mai puțin folosită, conștiința identității lor nu a scăzut.

Pero Lastic, vicepreședintele Autoguvernării pe Capitală a Sârbilor a arătat că procesul modernizării lumii în care trăim are drept efect pierderea limbii materne și trebuie găsită o strategie și nu trâmbițat că și fără limbă există identitate. De asemenea a arătat că ar trebui creată posibilitatea folosirii și în mod oficial a limbii materne, în cazul celor 13 minorități recunoscute astăzi în Ungaria. Ar trebui traduse acele legi și regulamente care vizează în mod direct minoritățile. Dr. Áári Tamás Lajos, comisarul pentru drepturile învățământului a încercat să afle informații în limbile minorităților pe site-urile instituțiilor de conducere și interes public și a ajuns la concluzia că singura instituție care oferă informații în acest sens este Departamentul pentru Minorități Naționale și Etnice din cadrul Oficiului Primului Ministru. A constatat că deși pagina APEH (Oficiul de Impozite și Control Financiar) este cea mai vizitată, nu conține decât câteva informații sumare în limba engleză, ceea ce nu reprezintă o excepție, după cum a confirmat din sală unul din participanții la conferință pentru că nici în UE instituțiile de resort nu dau informații în limbile minorităților. Dr. Áári Tamás Lajos a subliniat că cele mai importante informații ar trebui traduse, iar în măsura în care cererile ar sosi în limba minorită-

ților și răspunsurile ar trebui să fie la fel. Și pentru minorități e valabil principiul: în zilele noastre cine nu figurează pe internet, nu există!

Lucrările și dezbaterile prezentate cu prilejul acestei conferințe au arătat că folosirea limbii minoritare nu este numai o problemă a acestei regiuni, ci a întregii Europe.

Dr. Kardos Gábor (ELTE ÁJTK), membru în Comisia de Specialitate a Chartei Limbilor Minorităților a arătat că sistemul juridic internațional actual nu este satisfăcător în ceea ce privește apărarea limbilor minoritare. După cum apreciază și Donall O Riagain în „The political importance of the Euro-

ponsabilitățile la nivel de stat cu privire la apărarea culturii și limbilor minorităților, deși în ultimii 15 ani problema folosirii limbilor minoritare în zona central-est europeană a căpătat o turnură politică.

Dacă ne gândim la drumul lung pe care l-a parcurs Charta Limbilor din 1981, când pentru prima oară pe ordinea de zi a Consiliului European au figurat problemele ridicate de cultura și educarea în limbile minoritare și până în 1992, când a fost votată Charta europeană a limbilor minoritare, ca numai în 1998 să intre în vigoare, atunci ne dăm seama că problemele pe care dorim să le rezolve nu sunt deloc simple, iar odată cu

manualele în limbile minoritare și faptul că și acest capitol este deficitar. E nevoie de traducerea unui număr mai mare de manuale și caiete de lucru, iar prin sistemul de circuit al acestora, în care elevii preiau manualele an de an de la colegii lor mai mari, de multe ori se îngreunează procesul de învățământ.

A mai fost discutată și tendința de a lăsa pe seama școlii învățarea limbii materne ignorându-se rolul pe care îl are familia în păstrarea limbii. Reprezentanții minorităților prezenți la această conferință au subliniat că deși rezultatul statisticilor este de multe ori descurajator, trebuie pornit de la faptul că există o bază pe care se poate

Recomandările conferinței

Participanții la conferința internațională din Budapesta au căzut de comun acord că în unele țări ale acestei regiuni limbile minorităților sunt în faza finală de asimilare. Pe lângă instituțiile-cheie, cum ar fi școala și mass-media, este mare nevoie de folosirea limbii minoritare în administrație și în situații oficiale. Participanții la conferință recomandă în acest sens:

- dezvoltarea cadrului legal care reglementează folosirea limbilor minoritare;
- realizarea unui plan concret de către organele responsabile pentru îndeplinirea condițiilor de folosire a limbilor minoritare în școli, mass-media și în comunicarea oficială;
- stabilirea unei politici concrete ale comunităților minoritare în privința protecției și revitalizării limbii minoritare;
- întărirea rolului organizațiilor civile în păstrarea și protejarea limbilor minoritare.

pean Charter for Regional or Minority Languages”, Charta Limbilor nici nu conține noțiunea de „minorități naționale”, nici măcar de comunitate de limbă. Charta vorbește, printre altele, de „folositori” limbilor minoritare sau regionale. „Dar pentru că o limbă nu poate exista fără poporul respectiv, în mod rezervat, indirect, dă totuși drepturi vorbitorilor. Modul acesta ieșit de abordare, într-un mod inteligent, pune întrebări care dau dureri de cap conducerilor statelor naționale și se concentrează asupra a ceea ce se află într-un consens larg”. Dr. Kardos precizează: Charta Limbilor se străduiește să despartă problemele care generează sensibilități politice și res-

integrarea noilor membri și complexitatea acestora crește.

În cadrul conferinței a fost discutată și situația învățământului în limbile minoritare. Dr. Főrika László, director la Oficiul Ombudsmanului Minorităților a demonstrat și prin cifre că nivelul învățământului în limbile minoritare este slab, excepție făcând numai învățământul în limba germană. A atras atenția și asupra faptului că în aceste școli ar trebui să învețe numai cei care aparțin minorității respective și nu externi, pentru că aceștia au posibilitatea să învețe limbi străine în alte instituții, iar banii alocați de stat pentru minorități să fie folosiți ca atare.

A fost subliniat rolul

clădi în continuare. Noi românii poate ar trebui să ne gândim mai profund la rolul pe care l-a avut dintotdeauna biserica în păstrarea limbii și la rolul pe care l-ar putea avea în învățământul în limba maternă.

Este demnă de remarcă și nu întâmplătoare inițiativa Autoguvernării pe Capitală a Sârbilor pentru organizarea acestei conferințe în care au fost chemați la dialog reprezentanți ai minorităților, instituțiilor de specialitate, ai conducerii din Ungaria, precum și reprezentanți ai minorităților din țările vecine, demonstrând că problemele limbilor minoritare nu pot fi tratate în mod izolat sau parțial.

Gabriela Enea

Octavian Paler

„Un om norocos”
(fragment)

La azil, cei mai mulți bătrâni erau retrași, posaci, închir- ciți în lumea dinlăuntrul lor, cât de vie n-am cum să știu; din ea răzbăteau slabe pâlpâiri în afa- ră. Pe aceștia îi vedeam mai rar, pe unii chiar foarte rar, tristețea fiind de obicei discretă, și n-aș putea spune mai nimic despre ei. Când încerc să le reconstitui figurile, abia reușesc să-mi amintesc câte un amănunt: un tic, o privire, o voce. În rest, nu mai văd decât aceleași halate de un vișiniu spălăcit de care mă iz- beam în fiecare zi. Am cunoscut mai bine numai un grup de bă- trâni care, pe fundalul tăcerii ce- lorlaltii, umpleau scena cu bâr- felile și curiozitățile lor. Ei con- stituiam, ca să zic așa, viața vizibilă a celui mic univers. La ei mă gândesc când spun „bătrânii”. De regulă se strâneau pe pe- luza din fața azilului și discutau, luau în răspăr totul. Marea aproape că n-o priveau. Nu mai aveau putere să facă baie, intrau doar lângă țarm, asemenea co- piilor, când era foarte cald, vara, și trăiau de prea mulți ani în ori- zontul îmbăcsit al azilului ca să mai aibă ochi pentru spectaco- lele grandioase ale naturii. Unii abia își târau reumatismele pe coridoare, iar dacă râdeau li se vedea gura știrbă. Singura răz- bunare împotriva acestor nen- oroci era plăcerea de a avea pă- reri despre orice sau de a ascu- ta ce cleveau cei mai cârcotași. Dacă li s-ar fi interzis asta, ce culoare ar mai fi avut viața? S-ar fi putut duce să se arunce de pe stânci, la capătul falezei, unde apa era adâncă și făcea vârtejuri amețitoare. Privindu-i, nu mă puteam abține, recunosc, să nu fiu mulțumit că eram tânăr. Așa e omul; caută mereu să se con- soleze și să-și dea curaj, cu ochii la defectele altora; e destul să-l vadă pe altul mai nenorocit de- cât este el însuși ca să spună că, totuși, viața n-a fost ingrătă cu sine. Dar nu-i desconsiderăm pentru bătrânețea lor. Cu excep- ția Mopsului, la început mi-au fost chiar simpatici și mă distra să le ascult poveștile.

* * *

Dar oricât de proastă era părerea pe care o aveau despre mine, tot am rămas per- plex în clipa când m-a fulgerat bănuiala că amintirile la care se refereau bătrânii puteau fi, în în- tregime sau în parte, pură închi- puire. Asta s-a întâmplat într-o

zi în care Mopsul se lăudă: „Hei, pușori, în meseria mea n-aveam voie să greșesc. Dacă nu prin- deam bara, adio. În câteva se- cunde ar fi trebuit să-mi fac for- malitățile pentru lumea cealaltă. De aceea am învățat să fiu mai atent decât alții. Siminel, tu dacă greșeai nimereai cel mult într-o haznă, Anton, dacă greșea, îl ție- nea pe altul mai mult ori mai puțin decât trebuia la răcoare, Hingherul scăpa o javră, Călu- gărul pierdea o liturghie, în vre- me ce eu... Eu trăiam cât timp nu greșeam, încât trageți și voi concluzii de aici”. Ceilalți se ener- vaseră. Nu știu de ce atunci am fost aproape sigur că Mopsul nu fusese niciodată acrobat la tra- pez și că mințea cu nerușinare. N-aveam nici un temei pentru bănuiala mea și totuși am înce- put să fiu mai atent. Ce se în- tâmpla acolo? Într-o clipă, toți mi s-au părut niște acrobați care jucau fără plasă, dar nu într-o arenă, ci deasupra realității, trăn- cănind despre un trecut pe care și-l născociau ori și-l corectau, și-l completau; de ce? Aveam senzația că întrezăresc urme de fard în ridurile bătrânilor. M-am suspectat că le atribuiam propria mea dedublare, că împrumutam realității o subrealitate care nu era decât în mintea mea. În za- dar. Din ziua aceea n-am mai putut să mă lepăd de această obsesie, că asistam la un joc de măști; ea s-a cuibărit în gându- rile mele intime, a prins rădăcini, a înflorit și n-am mai reușit s-o ignora.

* * *

Într-o privință îi admiram pe bătrâni. Ce reușisem eu? Să mă revolt împotriva tatei? Să mă pre- fac modest, ca să-mi servesc mai bine vanitatea? Fleacuri. Ei își ju- cau chiar amintirile la trapez! Au- zisem despre niște insecte care fac înțepături otrăvitoare altor in- secte, fără să-și omoare victime- le. Paralizate, acestea continuă să trăiască, iar insectele otrăvitoare își depun ouăle în corpul lor, transformându-le în hrană vie. Așa se întâmplă și cu bătrânii. Nu mai puteau să-și ofere ni- mic la vârsta lor, în azil, în schimb le rămânea golul lăsat de trecu- tul de care se despărțiseră; el era hrana vie pentru imaginația lor. Puteau să-și dea frâu liber în- chipuirii, să mintă, să viseze, să-și remodeleze amintirile, de parcă timpul era de ceară, și se fereau cu grijă să se mire de alții pentru ca la rândul lor să fie cre- zuți.

Nu numai când apărea Arhi- varul deveneau reticenți și stânjeniți, stricând, atunci, to- tul. Antipatia pe care mi-o inspi- rase omul dintre hârtoage și care sporise destul de repede (se pre- tindea istoric de meserie, dar în afară de istoria azilului nu știa probabil nimic) mă făcea să nu văd cu ochi buni stânjeneala și teama lor. Mă enerva faptul că se gudurau în jurul mitocanului de Arhivar, că-l salutau, plini de respect, ca să-i câștige bunăvo- ința, deși înțelegeam de ce se purtau așa. Stârpitura știa tot,

despre fiecare! Era gardianul tre- cutului lor, notat conștiincios în hârtoagele îngălbenite, clasat, ordonat, pregătit pentru orice, inclusiv pentru compromiterea celor care nu i-ar fi fost pe plac, de aceea își permitea, viezurele, profitând de rolul lui, să rânjeas- că trecând pe coridoare. Cine ar fi îndrăznit să-l pună la punct? Bătrânilor și chiar doctorilor le era frică de el. Arhiva fiind pe mâna lui, la discreția lui, putea să măsluiască orice, ori să divul- ge unele lucruri neplăcute. Era de ajuns să scape o vorbă, bâr- fitori existau destui în azil. O ase- menea perspectivă îi intimidă și chiar îi înfricoșa pe toți, silindu-i să fie prudenți, iar Arhivarul abu- za de asta purtându-se ca unul din acei mici despoți care repe- ta la bucătărie ceea ce au văzut în salon. Își arăta dinții stricați și putrezi, de-ți venea să-l plesnești peste mutră, având aerul cuiva care zice în gând: „Lasă, nu mă păcălești tu pe mine. Eu știu cine ești în realitate. Fă pe deșteptul cu alții”.

* * *

Și acum, scuzați-mă, e cazul să mă pregătesc, fiindcă furtuna începe, mi se pare. De ce-ați lă- sat capul în pământ? Puțin mai devreme când m-am uitat prin- tre scânduri să văd dacă a nins, întrucât am simțit un miros ciu- dat de zăpadă, cerul era încă plin de stele, dar o simt. O aud. Și dacă judec după vuietul vântului, e așa cum mi-am imaginat-o, așa cum mi-am dorit-o. Înfricoșătoare. Parcă lumea se năruie pentru a se naște din nou. O, fii binecu- vântată noapte care naști! Da, domnule, destinul n-are decât să behăie acum ca o capră. Nu mai am chef să-l acuz. Nici pe el, nici azilul. De altfel, azilul n-a făcut decât să dezvăluie ceea ce există în mine. Îl purtam în mine, fără să știu, ca pe un virus. Sunt to- tuși un om norocos! E jalnic să- ți irosești viața și să n-ai curaj să te înalți măcar o clipă deasupra a ceea ce ai stricat, ai pierdut, ai irosit, să te ridici într-o furtu- nă purificatoare. Numai de nu m-aș împiedica de ceva înainte să cobor în hangar, înainte să de- colez, rămas bun, domnule... în- ante să simt prima rafală de vânt... ah, cum curg stelele... înainte să...

Din: „Un om norocos” (ediția a III-a, cu o prefață de Mircea Iorgulescu), în curs de apariție în seria de autor „Octavian Paler” de la Editura Polirom.

Bănăţeni spre vârfurile Himalayei

Pe 30 septembrie, o echipă mixtă, formată din patru alpiști timișeni și un arădean, au plecat în Nepal pentru a escalada fără oxigen două vârfuri impor-

tante ale Himalayei: Island Peak (6189 m) și faimosul vârf Ama Dablam (6812 m).

Expediția „De Partea Ta” își propune, pentru acest an, să atragă atenția asupra a două grupuri distincte: beneficiarii Centrului de îngrijire pentru persoane vârstnice Arad și elevii Școlii Generale nr. 12 din Timișoara. Steagul ce conține semnături ale acestora va fi arborat pe vârf. Scopul acestui demers este de a demonstra prin intermediul alpinismului de mare altitudine că barierele de comunicare între persoanele de orice vârstă pot fi depășite. Membrii expediției sunt *Cristian Tzecu, Minerva Vincze, Sorin Mureșan, Dorel Ianculescu, Zolt Török* și australienii (de origine română) *Ion Mihăilă și Andrei Mihăilă*.

Când a luat naștere ansamblul Stonehenge?

Unul dintre misterele sitului istoric de la Stonehenge a fost deslușit. Arheologii au descoperit că ansamblul a luat naștere cu aproximație în anul 2.300 î.Hr., cu 300 de ani mai târziu decât se credea inițial. O altă descoperire importantă se referă la locul de proveniență a blocurilor imense de gresie, care se pare că au fost transportate la sit de pe Dealurile Preseli, aflate la 240 de kilometri distanță în sudul Țării Galilor. Descoperirile au avut loc în urma lansării unui proiect ambițios, care a implicat și primele săpături după 44 de ani în interiorul ansamblului. Profesorii *Timothy Darvill* și *Geoffrey Wainwright*, liderii proiectului, au găsit de asemenea dovezi că Stonehenge era un centru de vindecare. Ei au comparat monumentul cu Lourdes, cel mai vizitat loc de pelerinaj catolic din lume, și spun că oa-

menii bolnavi veneau din țări îndepărtate sperând să fie vindecați de puterile pietrelor. Un „număr anormal” de rămășițe găsite în morminte indicau boli grave ale oamenilor îngropați acolo, în timp ce dinții găsiți în morminte dovedesc că aproape jumătate dintre trupuri nu erau ale unor localnici. Descoperirea datei nașterii sitului – care a fost posibilă după trimiterea a 14 probe de datare cu carbon la universitatea Oxford – a fost descrisă ca fiind „un vis devenit realitate”, de către profesorul *Wainwright*. „Este un sentiment incredibil”, a adăugat el, citat de *Telegraph.co.uk*.

Înainte acestui proiect se credea că primul cerc de pietre data din perioada 2600–2400 î.Hr. Noile teste au adus această dată în perioada 2400–2200 î.Hr., iar o dată mult mai precisă va fi furnizată la sfârșitul proiectului.

Sănătatea poate fi citită în palmă

Pielea și unghiile uscate nu sunt singurul semnal pentru o sănătate precară. „Geografia” mâinilor, în ansamblu, poate indica detalii vitale despre sănătate, inclusiv semne ale unor boli ascunse precum cancerul, potrivit unor studii britanice.

Astfel, palma unei femei poate „vorbi” despre o tumoră ovariană, relatează *Daily Mail*.

„Mereu sunt atent la mâinile oamenilor atunci când fac cunoștință. Mâinile lor depozitează informații despre condiția fizică, de la probleme cu tiroida până la semne ale osteoartritei. Doctorii pot descoperi aceste probleme analizând mai degrabă mâinile decât fața”, spune un doctor de familie londonez, Dr Graham Easton.

Începând cu nuanța mâinilor, palmele înroșite pot fi un semn al cirozei la ficat întrucât vasele de sânge ale pielii se dilată din cauza dereglării balanței hormonale. Ciroza poate fi cauzată de consumul mare de alcool sau cu hepatită C.

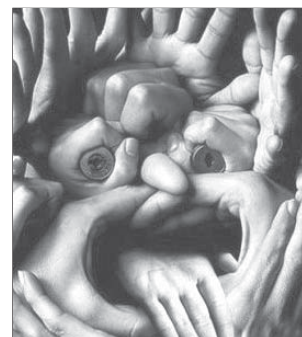
Articulațiile „bondoace” indică un nivel al colesterolului ridicat.

„Depozitele de grăsime adăugate de-a lungul anilor în tendoane devin într-un final fibroase și grele”, spune *Ellen Mason* de la *British Heart Foundation*. Depistarea din timp a acestei probleme poate scăpa pacienții de un atac de inimă de la o vârstă tânără. Numai în Marea Britanie sunt în jur de 500 de persoane afectate, iar 100.000 nu au fost încă diagnosticate.

Unghiile în formă de lingură arată o potențială anemie. Majoritatea avem unghiile convexe ceea ce înseamnă că se arcuiesc asemenea suprafeței unei mingi. Totuși, dacă aveți o „depresiune” în mijlocul unghiei, este un semn al deficitului de fier.

Este cunoscut în rândul medicilor că lipsa fierului subțiază unghiile până când acestea devin fragile și se rup frecvent.

Degetele cu vârfurile umflate pot conduce la descoperirea cancerului pulmonar, din cauza unei substanțe numită PGE2 care cauzează inflamarea plămânilor.

Amprente albastre pot fi un diagnostic precum probleme cardiovasculare întrucât indică nivelul de oxigen din sânge. De aceea este important să verificați dacă mâinile și-au menținut culoarea roz care reprezintă o circulație bună.

Femeilor care urmează să fie supuse unei intervenții chirurgicale li se cere să și îndepărteze lacul de unghii pentru verificarea nivelului de oxigen pe timpul procedurii.

Unghiile cu granule pot avertiza asupra unei artrite reumatice cauzată de inflamarea vaselor de sânge. Degetele osoase pot ajuta doctorii să identifice osteoartrita la nivelul soldului.

Mai departe, ghidați de semnele mâinilor, unghiile în două nuanțe, palide la un pol și maronii la celălalt pot fi un indicator al bolilor la rinichi.

Palmele transpirate dezvăluie o tiroidă hiperactivă: „Corpul folosește mai multe calorii și generează o căldură mai mare. Căldura corpului și transpirația permanentă sunt simptome clasice”, susține specialistă *Susan Clerk*.

Mâinile cu dimensiuni peste medie pot fi un semn al unei tumori pituitare. Dacă mâinile devin umflate și alungite se poate dezvolta o boală numită acromegalie. Picioarele, nasul și urechile pot fi afectate de glanda pituitară, localizată la nivelul creierului, care pompează prea mulți hormoni de creștere. De regulă, afectează femeile și bărbații de vârstă mijlocie și poate fi fatală.

Tenis

România va întâlni Rusia
în primul tur al Cupei Davis

Echipa României va evolua, pe teren propriu, împotriva formației Rusiei, în

primul tur al Cupei Davis, Grupa Mondială, s-a stabilit, săptămâna trecută, în

urma tragerii la sorți, care a avut loc la Madrid, informează site-ul oficial al competiției.

România și Rusia s-au întâlnit de patru ori până acum (1969, 1972, 1973, 1997). Scorul general al întâlnirilor este de 3-1 în favoarea românilor. Meciul se va disputa în România, între 6 și 8 martie 2009. În meciul pentru menținerea în Grupa Mondială, România a învins India cu scorul de 4-1.

Tabloul complet al meciurilor este următorul (primele echipe sunt gazde): Argentina-Olanda; Cehia-Franța; SUA-Elveția; Croația-Chile; Suedia-Israel; România-Rusia; Germania-Austria; Spania-Serbia.

A.B.

Fotbal

Cupa UEFA devine Liga Europa

UEFA a prezentat, vineri, 26 septembrie, la Bordeaux, un nou logo, galben și roșu, și un nou nume pentru Cupa UEFA, care din sezonul viitor se va numi „Liga Europa”, „Europa League” în engleză.

Această schimbare însoțește reforma cupelor europene efectuată de către UEFA și care va intra în

vigoare începând din sezonul viitor, 2009/2010, cu o fază a grupelor cu 48 de echipe și meciuri tur-retur. Această reformă a Cupei UEFA, care este însoțită și de modificări la Liga Campionilor începând din 2009/2010, are ca scop deschiderea competițiilor europene pentru echipele din țările mai mici.

Maraton

Record mondial la maraton

Etiopianul Haile Gebreselassie a stabilit un record mondial la maraton, duminică, la Berlin, cu 2 ore, 3 minute și 59 de secunde, devenind primul om din lume care parcurge distanța sub două ore și patru minute. Atletul, care a stabilit astfel

al 26-lea record mondial din carieră, era deja deținătorul celei mai bune performanțe mondiale pe distanța de 42,195 km, cu 2 ore, 4 minute și 26 de secunde. „Totul a fost perfect astăzi”, a declarat maratonistul în vârstă de 35 de ani.

Hagi,
ambasador UNICEF
pentru România

Cel mai mare fotbalist român, *Gheorghe Hagi*, a fost numit luni, 29 septembrie, ambasador al bunăvoinței pentru UNICEF România.

„Stiu cât de important este să îi ajutăm pe copii pentru că și eu am simțit același lucru. Am fost ajutat să îmi împlinesc visul de oameni cu suflete mari care au crezut în mine. Acum este rândul meu să dau înapoi cât mai mult din ceea ce eu am realizat, și împre-

mond McLoughney. Printre fotbaliștii celebri care sunt ambasadori UNICEF în lume se numără brazilianul *Ronaldinho* (AC Milan), camerunezul *Samuel Eto'o* (FC Barcelona), englezul *David Beckham* (L.A. Galaxy), galezul *Ryan Giggs* (Manchester United) și ita-

ună cu UNICEF, să le oferim o speranță copiilor din România. Ajutând copiii de azi, îi ajutăm pe oamenii de mâine. Un zâmbet de copil este mai important decât toate lucrurile din lume”, a spus Hagi în cadrul festivității.

Întrebat dacă se va putea achita de această sarcină, în măsura în care va prelua, ca antrenor, o echipă de fotbal, Gheorghe Hagi a spus că cele două activități sunt separate.

La rândul său, reprezentantul UNICEF în România, *Edmond McLoughney*, este optimist în ce privește colaborarea cu Gheorghe Hagi.

„Toată lumea știe ce legendă e Hagi. El nu este cunoscut doar în țară. În spațiile acestei celebrități se află o persoană modestă cu care se pot pune la punct multe proiecte serioase. Este o onoare pentru mine să-l cunosc și mă bucur foarte mult că el a înțeles perfect ce înseamnă să faci ceva pentru a schimba situația copiilor. Împreună vom putea pune la curent mult mai multă lume cu problemele copiilor din toată lumea. Hagi ne va ajuta foarte mult, iar el se alătură altor nume mari din lumea fotbalului mondial”, a precizat Ed-

lianul *Francesco Totti* (AS Roma).

Criteriile după care sunt numiți ambasadorii bunăvoinței sunt implicarea în promovarea drepturilor copilului, promovarea valorilor și principiile stabilite de Carta Națiunilor Unite, sunt persoane motivate, credibile, reprezintă un model pentru tineri, sunt buni comunicatori și sunt interesați de problemele copiilor.

Reprezentanța UNICEF în România a fost constituită în 1991. Printre principalele proiecte ale UNICEF sunt „Un început bun în viață și dezvoltarea timpurie” consacrat alăptării, „Educație pentru toți”, „ Protecția copiilor și adolescenților”, programe pentru combaterea HIC/SIDA, integrarea serviciilor de prevenire la nivel comunitar și intervenții în situații de urgență.

Gheorghe Hagi a jucat pentru naționala României 125 de meciuri în care a înscris 35 de goluri. A jucat pentru FC Constanța, Sportul Studentesc, Steaua București, Real Madrid, Brescia, Barcelona și Galatasaray.

În anul 2000, Hagi a primit titlul de cel mai bun fotbalist român al tuturor timpurilor.

TVR 1

Luni 6 octombrie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 7.15 Trezirea la apel! 9.10 Film. O aventură în India **11.00 Miezul Zilei** 12.00 Serial. David Copperfield 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Vine razia! 16.45 Serial. Romanta îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Eureka 20.10 Concursul Național de Modele 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Teroarea din tunel.

Miezul Zilei cu Iuliana Marciuc

Marți 7 octombrie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 7.15 Trezirea la apel! 9.10 Film. Enron – ascensiune și declin 11.00 Serial. Romanta îndrăgostiților 12.00 Pe urmele vikingilor. Documentar 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Cu 80 de tablouri la capătul lumii 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Vine razia! 16.45 Serial. Romanta îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Legea Pământului 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. E iubita mea!

Miercuri 8 octombrie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 7.15 Trezirea la apel! 9.10 Film. Joseph 11.00 Serial. Romanta îndrăgostiților 12.00 Pe urmele vikingilor. Documentar 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Oameni ca noi 15.00 Conviețuiri 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Vine razia! 16.45 Serial. Romanta îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Marile speranțe 20.15 Ediție specială 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Întâlnire în întuneric.

Joi 9 octombrie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 7.15 Trezirea la apel! 9.10 Film. Beaver rezolvă tot! 11.00 Serial. Romanta îndrăgostiților 12.00 Pe urmele vikingilor. Documentar 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Jurnalul TVR 16.45 Serial. Romanta îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Serial. Marle speranțe 20.15 Ediție specială 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Aeroport '79: Concorde.

Vineri 10 octombrie

6.00 Trezirea la apel! 6.05 Jurnalul TVR 7.15 Trezirea la apel! 9.10 Unde dispar ghetarii? Documentar 11.00 Serial. Romanta îndrăgostiților 12.00 Pe urmele vikingilor. Documentar 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.45 Hai să bucătărim! 14.30 Tribuna partidelor parlamentare 15.00 Parlamentul României 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Spectacol de Circ Internațional 16.45 Serial. Romanta îndrăgostiților 18.00 Jurnalul TVR 19.15 Film. Nu-mi spune Tonto 21.00 Serial. Agenția PSXCH 21.30 Jurnalul TVR 22.10 Film. Poetii blestemați.

Sâmbătă 11 octombrie

6.10 Cântecul amintirii... amintirile cântecului 7.00 Magazin de protecție a mediului 8.00 Desene animate 9.00 Serial. Hannah Montana 10.00 Dunărea – fluviu european. Documentar 11.10 Film. În căutarea Tărâmului de Nicăieri 13.00 Jurnalul TVR 13.20 Spectacol de Circ Internațional 13.55 Arhitectii cosmosului. Documentar 15.55 Formula 1. Calificări Singapore 17.10 Teleenciclopedia (R) 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. Pistolarul 20.50 Maramureș – Credință și tradiție. Documentar 21.15 Concert Leonard Cohen 22.55 Film. Războiul fratelui meu.

Duminică 12 octombrie

6.10 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Serial. Hannah Montana 9.35 Serial. Toate pânzele sus 10.35 Viața satului 12.00 Săptămâna politică 13.00 Jurnalul TVR 13.55 Formula 1. Marele Premiu Singapore 16.15 Tezaur folcloric 18.00 Jurnalul TVR 19.10 Film. K-19: Submarinul ucigaș 21.30 Film. Spartarul.

TVR 2

Luni 6 octombrie

6.00 Atenție, se cântă! (R) 8.25 Natură și aventură (R) 9.10 Festival Callatis – 2008 (R) 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Bugetul meu (R) 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Medalion folcloric 12.45 Călător prin lume. Documentar 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Serial. Carabinieri 16.30 Călătorind printre tradiții 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Capri 18.30 Serial. Miracole 19.30 Fotbal 20.30 Jurnalul TVR 21.30 Film. Fiica Elisei.

Marți 7 octombrie

6.00 Serial. Noi începuturi 7.00 Serial. Carabinieri (R) 8.05 Serial. Capri 9.10 Festival Callatis – 2008 (R) 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.45 Popasuri folclorice 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Serial. Carabinieri 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Capri 18.30 Serial. Miracole 19.00 Lecția de ecologie 19.30 Bugetul meu 20.00 Lumea de aproape 20.30 Jurnalul TVR 21.30 Serial. Fiica Elisei.

Miercuri 8 octombrie

6.00 Serial. Noi începuturi 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Capri 9.10 Festival Callatis – 2008(R) 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.45 Popasuri folclorice 13.30 Zestrea românilor 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Serial. Carabinieri 16.30 Călătorind printre tradiții 17.30 Serial. Capri 18.30 Serial. Miracole (R) 19.30 Un strop de energie. Documentar 19.30 Serial. Torchwood 20.30 Jurnalul TVR 21.30 Serial. Fiica Elisei 22.35 Film. Acorduri și dezacorduri.

Joi 9 octombrie

6.00 Serial. Noi începuturi 7.00 Serial. Carabinieri (R) 8.05 Serial. Capri 9.10 Festival Callatis – 2008 (R) 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.30 Jurnalul TVR 11.45 Popasuri folclorice 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Serial. Carabinieri 16.30 Călătorind printre tradiții 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Capri 18.30 Serial. Miracole 19.00 Idei strălucite 19.30 Serial. Torchwood 20.30 Ora de știri 21.30 Serial. Fiica Elisei 22.35 Film. Ultimele zile ale lui Sophie Scholl.

Vineri 10 octombrie

6.00 Serial. Noi începuturi 7.00 Serial. Carabinieri 8.05 Serial. Capri 9.10 Festival Callatis – 2008 10.30 Jurnalul TVR 11.00 Serial. Miracole 11.45 Popasuri folclorice 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Jurnalul TVR 15.30 Serial. Carabinieri 17.00 Jurnal regional 17.30 Serial. Capri 18.30 Serial. Miracole 19.00 Planeta oamenilor 19.30 D'ale lui Mitică 20.30 Ora de știri 21.30 Jamie în Australia 22.30 În numele victimei.

Sâmbătă 11 octombrie

6.00 Pescar hoinar (R) 6.30 Serial. Miracole (R) 7.00 ABC...De ce? 8.00 Destinația România 8.30 Medalion folcloric 9.00 Natură și aventură 10.00 Romanian Superbike 11.30 Polo: Rapid București-Astra Arad 13.00 Atenție, se cântă! 14.00 Fășia Gaza, bătălia pentru Israel 15.00 Între cer și pământ 15.30 D'ale lui Mitică (R) 17.30 Serial. Regii din castelul de iarbă 18.50 Serial. Crime imperfecte 19.50 Serial. Ajutor, îmi arde casa! 20.30 Jurnalul TVR 21.30 Maniacii 22.30 Film. Pe urmele lui Sinatra.

Duminică 12 octombrie

6.00 Maniacii (R) 7.00 Dincolo de cântec **7.30 Zestrea românilor (R)** 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Ulița spre Europa 10.30 Autocritica 11.05 Film. Bunul rege Wenceslas 12.50 Poate nu știi! 13.00 H...ora prichindeilor 14.00 Jamie în Australia (R) 15.30 Rugby: Stejarii București-CS Bourgoin Jaliou 17.15 Călător prin lume 17.30 Serial. Ballykissangel 18.50 Serial. Eu și mama 19.50 Serial. Ajutor, îmi arde casa! 20.30 Ora de știri 21.30 Film. Jekyll 22.30 Film. Fălcii.

Zestrea românilor:
prezentarea Mehedințului

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

6 OCTOMBRIE, LUNI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

7 OCTOMBRIE, MARȚI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Pagina culturală 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

8 OCTOMBRIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri 17.10: Comentariul săptămânii (Al. Ardelean) 17.25: Sport – rubrica lui Adam Bauer 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

9 OCTOMBRIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.30: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: O șansă istorică: Uniunea Europeană (Al. Ardelean) 17.25: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

10 OCTOMBRIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Revista presei „Foaia românească” 16.35: Interviu zilei 17.00: Știri, date meteo 17.10: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 17.40: Interviu zilei (reluare) 17.55: Încheiere

11 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.10: Evenimente calendaristice 16.20: „Pe undele Europei” – magazin euroregional 17.20: Stele de cinci stele – magazin de muzică ușoară 17.55: Încheiere

12 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Emisiune religioasă ortodoxă 16.50 Sinteza știrilor săptămânii 17.00: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.30: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” (reluare) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16:00-18:00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

www.radio.hu

Ecranul nostru

8 octombrie 2008 (mtv ora 15.50)

Reluare: 10 octombrie 2008 (m2 ora 10.40)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Emisiunea în limba română va prezenta un interviu realizat cu comisarul european pentru multilingvism, Leonard Orban, despre rostul însușirii limbii materne. Apoi veți vedea un reportaj despre Cornelia Taga care, timp de 20 de ani, a condus grădinița din strada Galamb. Pentru încheiere, vă propunem un montaj despre Nightlosers din Cluj, formație care cântă un blues îmbinat cu motive muzicale românești, ungurești și țigănești.

Realizator: Ștefan Crâsta

CONSULATUL GENERAL AL ROMÂNIEI, JULA

Program de lucru cu publicul

Luni–Vineri:
8.30–14.30

Sâmbătă–duminică:
închis

Adresa:
Jula 5700
str. Munkácsy nr. 12/b

Telefon: 66/465–130

Fax: 66/465–142

Mobil: 30/635–7181

www.gyula.mae.ro

Casă de vânzare

De vânzare casă familială în centrul comunei Chitighaz, str. Úttörő nr. 69. Trei camere, încălzire cu convectoare (gaz) + șemineu, baie, wc separat, anexe, grădină îngrijită, suprafață totală 1388 m2. Preț: 7,4 milioane forinți.

Contact:
00-36/1-786-3698

UMOR

Anunțuri

De vânzare imobil (2 clădiri într-o curte) în Köröstarcsa, pe drumul principal, chiar cu srl. Se pot folosi pentru orice activitate chiar și în asociere (depozit, magazin legume-fructe, croitorie, spălătorie auto, etc.). Contact: 00-36/30-9255583 sau la adresa de e-mail: ktt.tibor@freemail.hu.

*

Căutăm parteneri din România. Oferim: fier beton, cărămidă, etc. Ne puteți contacta la nr. de tel: 00-36/30-9255583 sau la adresa de e-mail: ktt.tibor@freemail.hu.

Vorbim limba română!

Școli prietene la granița româno-maghiară

Proiectul comun româno-maghiar „Cu ghiozdanul prin Europa”, din care face parte și Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula împreună cu Școala generală din Bătania a fost derulat în perioada 2006–2008, în cadrul căreia alături de două școli din România, din Arad și Oradea, au participat la activități de dezvoltare comunitară prin educație.

Cooperarea transfrontalieră la granița româno-maghiară în anul 2006 a beneficiat de fonduri PHARE CBC. Pentru proiectele transfrontaliere au fost alocate fonduri, din care la realizarea acestor activități au stat la bază 30.000 de euro, sumă care s-a asigurat copiilor pentru transport, masă și cadouri. Aceste proiecte au reușit să implice în activități variate și interesante elevii școlilor din România și Ungaria. La acest impact educațional au luat parte și *Amalia Stan*, elevă în clasa a 10-a și *Odett Roșu*, elevă în clasa a 11-a a Liceului „Bălcescu”.

– Totul a început într-o zi de joi. Noi am pornit dimineața spre Oradea, dar între timp i-am luat și pe elevii din Bătania și Arad cu noi. Pe drum ne-am distrat foarte bine, dar din păcate când am ajuns trebuia să ne despărțim în două grupuri: Cei de la dans împreună

cu gastronomii și sportivii separat. Pe cei de la sport ne-au dus mai departe într-o sală de sport unde ne-au despărțit iar în echipe și ne-au dat și nume la fiecare echipă. După câteva exerciții, din fericire, echipa „Hamburgherii” a câștigat. După această activitate am mers cu speranța că îi vom vedea pe ceilalți dansând, dar era târziu pentru că au terminat și ei, își amintește *Amalia Stan*.

– Patru echipe și-au prezentat obiceiurile la dans popular. Toți au dansat foarte bine încât toți au rămas pe primul loc. Cei de la gastronomie au mâncat bine și gustos, dar au fost legați la ochi ca să spună ce fel de mâncare au gustat. După ce am terminat toți am primit niște premii drăguțe. La sfârșitul zilei am pornit toți spre casă, foarte obosiți dar fericiți. În săptămâna aceasta noi i-am primit pe elevii din Oradea și Arad, a continuat *Odett Roșu*.

La 24 septembrie, Liceul „Bălcescu” din Jula a fost gazda acestui eveniment transfrontalier. Directoarea *Maria Gurzău Czeglédi* în cuvântul său de salut a pus accentul pe predarea limbii române, dar și a limbilor străine. *Liliana Antonescu*, coordonatoarea proiectului ne-a declarat:

– Am inițiat proiectul în

urmă cu doi ani. Moment la care eram atunci inspector general școlar, și am considerat oportun ca instituția noastră să deruleze proiecte de cooperare între cele două țări. Fiind acest fond, am aplicat pentru un proiect și l-am câștigat în intenția de a aduce copiii din ambele țări la o masă rotundă a prieteniei. Astăzi, Școala „Dimitrie Cantemir” și Liceul „N. Bălcescu” din Jula va face o declarație de parteneriat pe baza căreia vor derula activități ulterioare.

– *De când aveți relații cu Liceul din Jula?*

– Acum câțiva ani, Școala „Dimitrie Cantemir” din Oradea a făcut o vizită la Catedrala „Sfântul Nicolae”

din Jula cu programe de sărbători. Dar am participat și la Apatu, cu ocazia zilelor Eminescu. Relația între cele două instituții funcționează de mai mult timp.

– *Câte școli aparțin acestui proiect?*

– Școala „D. Cantemir” din Oradea, Liceul Pedagogic din Arad și câte un corespondent în Ungaria, Școala generală din Bătania și Liceul Românesc din Jula. Ele vor rămâne prietene în viitor, fiecare pereche își va alege zilele prieteniei românești și în anii următori își vor desfășura activități în paralel și vor dezbate anumite probleme de interes european. Gândul nostru a fost să îmbogățim baza

materială literară și am adus celor două școli multe cărți în limba română în folosința copiilor. Pe 18 septembrie, elevii din Ungaria au fost la noi în România, la Oradea, unde s-a desfășurat prima etapă a acestui proiect. Activitățile au fost și azi la fel, doar copiii sunt diferiți. Întrecerile culturale-sportive s-au încheiat cu premii substanțiale pentru copii. Elevii din România au fost foarte încântați de excursia de la Jula.

Pentru anul școlar 2008/2009, la sfârșitul activităților s-a semnat declarația de parteneriat între școli, care se vor numi școli prietene.

A. Cioca

